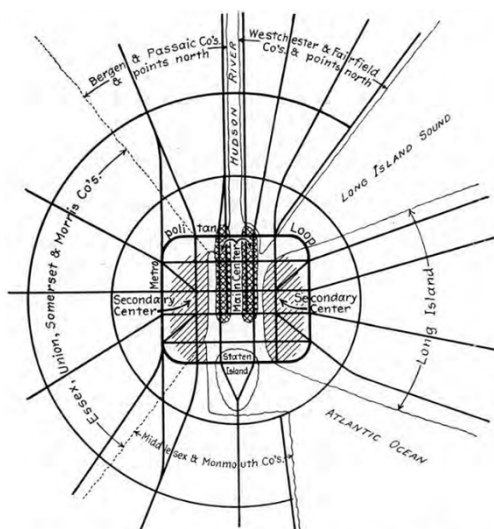

Hirigintza VI. Plangintzarako Sarrera, Eskala Egituratzaila

Plangintza egituratzaila eta hiriaren eskema

Hirigintzaren eskumena udalerriena da

Autonomien Espainiar Estatuan, 1985eko RBRLtik (Ley Reguladora Bases Régimen Local). 25.2 artik.

Artículo 25.

1. El Municipio, para la gestión de sus intereses y en el ámbito de sus competencias, puede promover actividades y prestar los servicios públicos que contribuyan a satisfacer las necesidades y aspiraciones de la comunidad vecinal en los términos previstos en este artículo.

2. El Municipio ejercerá en todo caso como competencias propias, en los términos de la legislación del Estado y de las Comunidades Autónomas, en las siguientes materias:

a) Urbanismo: planeamiento, gestión, ejecución y disciplina urbanística. Protección y gestión del Patrimonio histórico. Promoción y gestión de la vivienda de protección pública con criterios de sostenibilidad financiera. Conservación y rehabilitación de la edificación.

EAEko 2016ko Udal Legeak ere eskumen hori berretsi zuen, 17.1.9 artikuluan

Hirigintza udal-eskumena dela adierazten duen aurrekaria, Espainiar Estatuan

El Estatuto Municipal pretendía generalizar el planeamiento urbano en toda España. Cualquier municipio de más de 10.000 habitantes, y una tasa de crecimiento de población del 20% en el periodo comprendido entre 1910 y 1920, estaba obligado a la redacción de planes de extensión para ordenar su crecimiento. Además, en caso de sobrepasar los 200.000 habitantes, debían disponer de un anteproyecto de urbanización de la extensión comprendida entre el ensanche y el límite del término municipal susceptible de convertirse en núcleo urbano⁴.

Hala jasotzen zen, halaber, Primo de Riveraren garaiko 1924ko Udal Estatutuan: udal dinamikoek «zabalpen-planak» egin behar zituzten.

Artículo 1.º Se consideran como obras municipales todas las de nueva planta, reparación o entretenimiento que los Ayuntamientos ejecuten con sus propios fondos o con el auxilio del Estado, Entidades o particulares, para satisfacer necesidades de carácter higiénico, de vialidad o de ornato de los Municipios o realizar los servicios de la competencia municipal que enumera el artículo 150 del Estatuto.

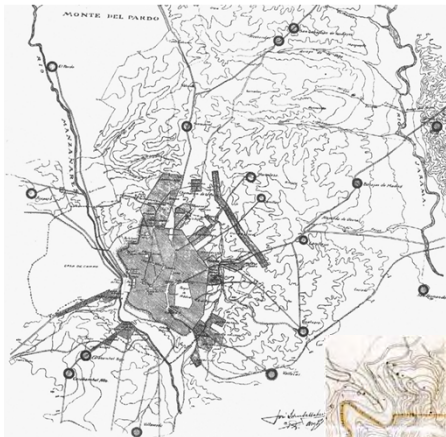
Artículo 2.º Las obras a que se refiere el artículo anterior se clasificarán, para los efectos del Estatuto municipal, en los cuatro grupos siguientes:

- a) De ensanche y extensión.
- b) De mejora interior de poblaciones.
- c) De saneamiento y urbanización parcial.
- d) Municipales ordinarias.

Urte berean erregelamendu bat argitaratu zuten, udal-obrak, -zerbitzuak eta -ondasunak garatzeko.

Zabalpen obrak ez ezik, barneraberrikuntzarako obrak (eta planak) ere arautu zituen.

Estandar minimo batzuk ezarri zituen (kaleak 12 m baino zabalagoak izatea, espazio publikoen azalera gutxienez % 10 izatea...).

Madrilgo zabaltze-plana (*plan de extensión*). Segurola eta Odriozola, 1929. Dagoeneko sateliteen ideia ageri da.

Bilboko zabaltze-plana (*plan de extensión*). Segurola eta Odriozola, 1929. Deustuko kanala 1950etik aurrera eraikiko zen.

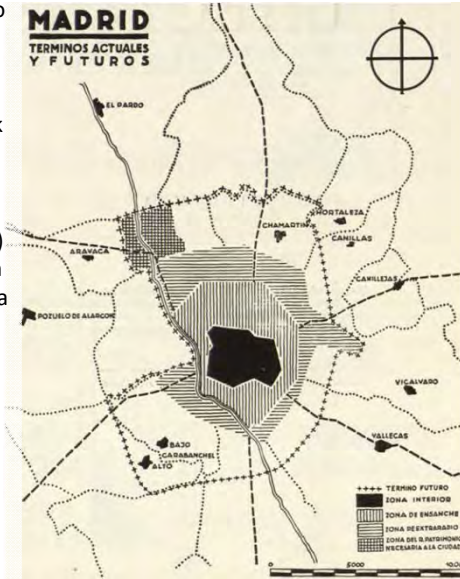
Eskala egituratzailea esaten zaio udalerrri osoa kontuan hartzen duen eskalari: udal-planaren edo plan orokorraren eskalari.

Plan orokorraren helburua da hiria osotasun gisa antolatzea, zatikako ikuspegi partzialaren gainetik (barne eraberritzeko planetan edo zabalgunek egiteko planetan dagoena).

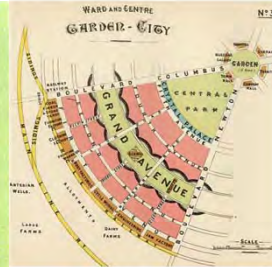
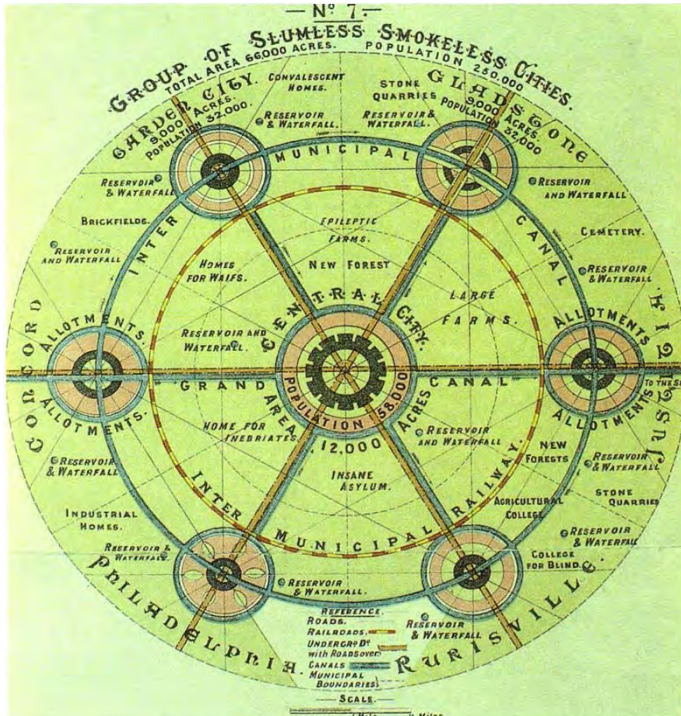
Udal-planean (eta garai bateko ordezko arauetan) udalerrri baten etorkizunerako ildoak proposatzen dira. Bertan udalerrri baten borondate politikoa eta lehentasunak adierazten dira, beti ere lurraldean jardueraren bat egitea ekartzen badute.

Hortaz, udal-plana udalerrri baten «konstituzio urbanistikoa» da, zeinetan 2 osagai definitzen diren, data eta aurrekontu batekin lotuta:

- Hiria egituratzeko elementu nagusiak (zuzkidura edo dotazio nagusiak).
- Aurreikuspenak kanpora hazteko zein barnekoa eraberritzeko.

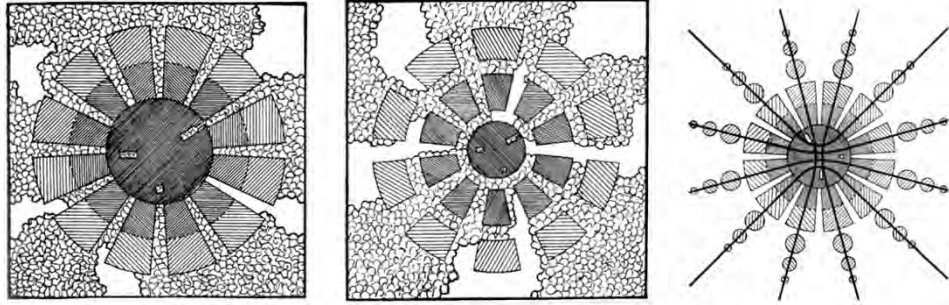

Madrilgo Plan Orokorra egiteko lehiaketa. Zuazo eta Jansen, 1930

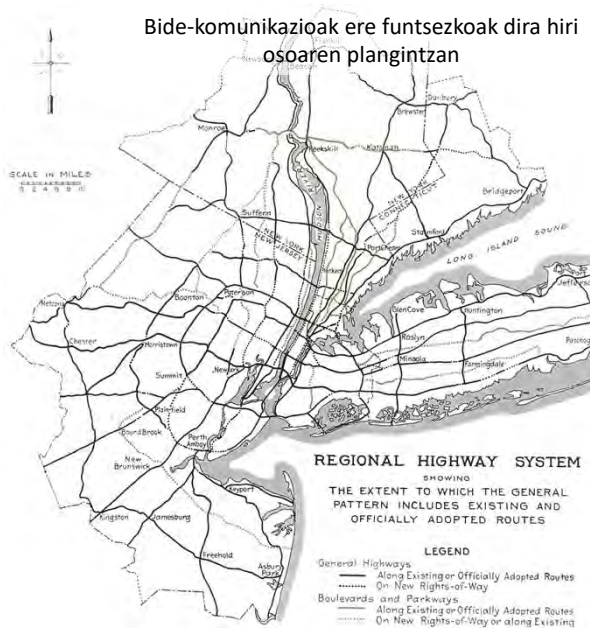
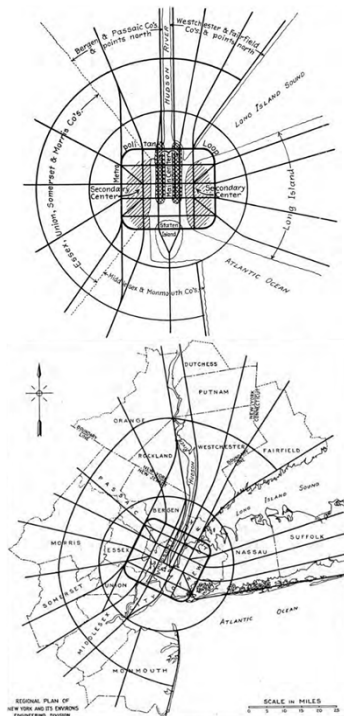
Industrializazioak XIX. mendean amaieran hiri handietan arazoak sortzerakoan begirada altxatzen da, hiri osoa eskualdean aztertuz eta antolatuz. Eta ideia nagusietako bat hirigunearen mugatzea eta deszentralizazioa izan zen.

Ebenezer Howard.
Lorategi-hiria, 1898-1902

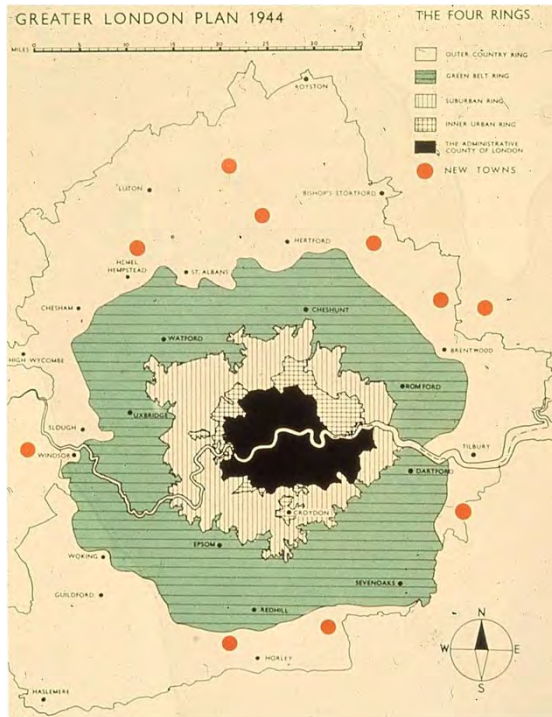

Hiri ideala zein den pentsatzerakoan, naturarekiko harremanean pentsatzen da. Askok proposatzen dute naturak hiri handiaren tamaina mugatzea (eraztun berdearen ideia); beste batzuk, natura hirian sartu behar dela falka berdeen bidez.

Moring, Rudolf Eberstadt eta Petersen
Berlin handirako eskemak, 1910.

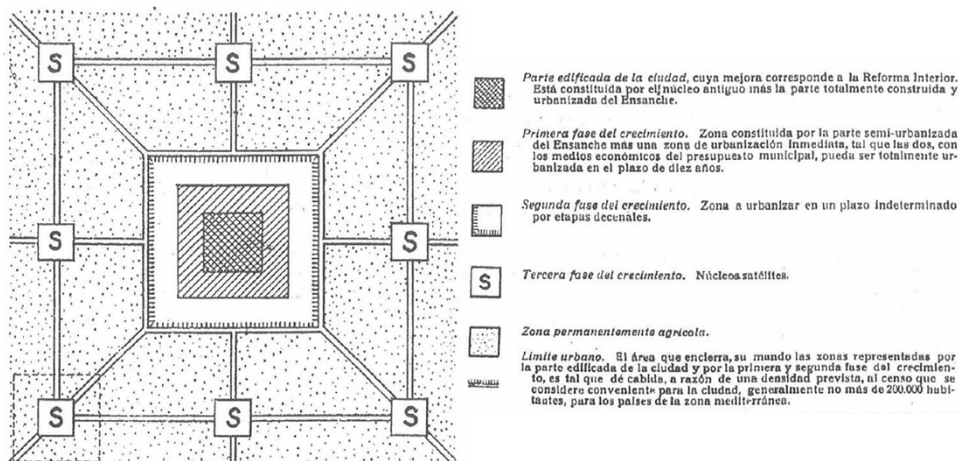
Ezkerrean, errepide nagusien eskemak, abstraktuan eta eskualdean. Eskuinean, errepide nagusiak eskualdean.
New Yorkeko Eskualde Plana, 1929

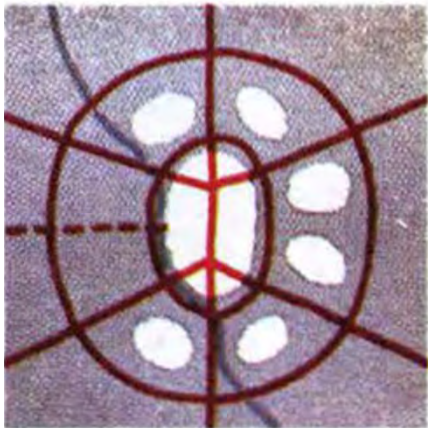
Proposamen batzuetan hirigunearen hazkunde mugatzen da, eratzun berde baten bidez, ondorengo hazkundea satellite berrien bidez bideratuz. Ideia hori hiriburu handienetan aplikatu zen, garai ezberdinetan.

Londres Handirako Planeko 4 eratzunak eta satelliteak. Patrick Abercrombie, 1944

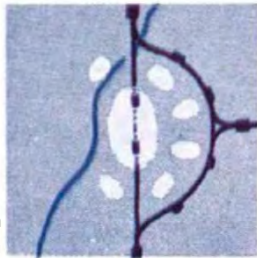
Idea berdinare formalizazio ugari egiten dira garai bertsuan

Gabriel Alomar, 1947

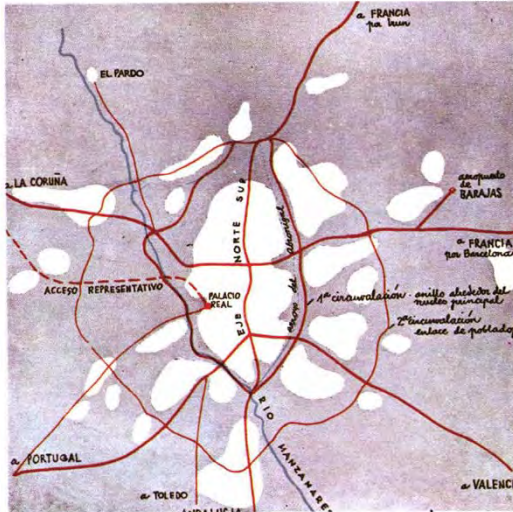

Gerora M-30 eta M-40 izango zirenak

Trenbidearen eskema

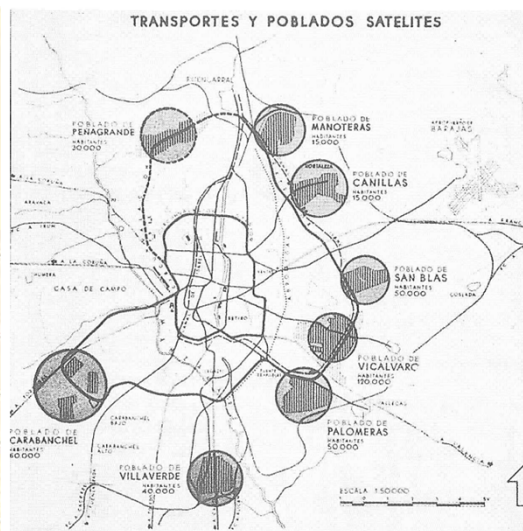
Beste proposamen batzuetan sateliteen ideia bide-sarearen eskema indartsu batekin bateratzen da

Madrilgo plan orokorrerako eskema originalak. Pedro Bidagor, 1941-46.

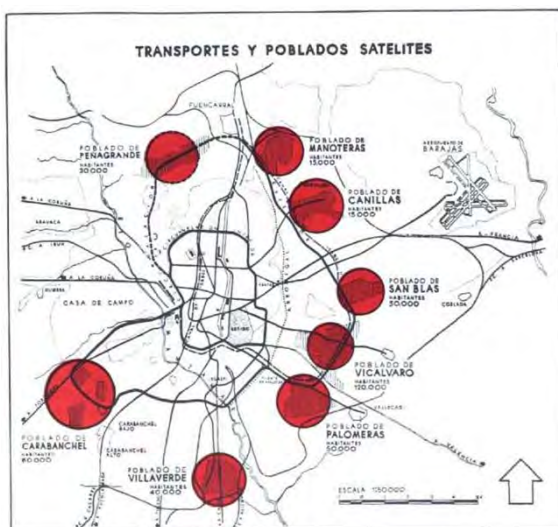

Madrilgo Plan Orokorra egiteko lehiaketa. Zuazo eta Jansen, 1930

1946ko Plan Orokorrean sateliteak planteatu zituen Pedro Bidagorrek.
1950eko hamarkadan ingurabidetik (egungo M-40) kanporako jauzia eman zen Madrilen.
1953ko plana

Sateliteak ghetto bihurtzeko arriskua

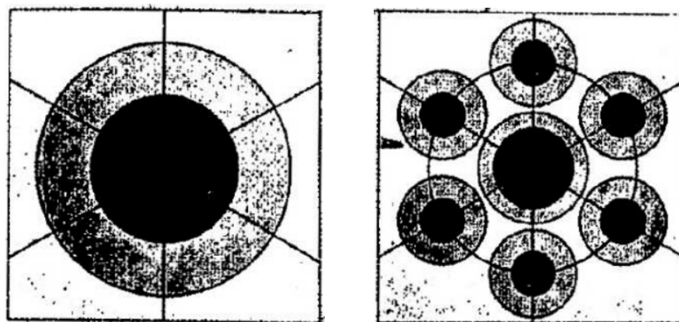

U.C.—El «modelo planetario» propuesto en 1942 para Madrid, localizando las masas obreras en núcleos satélites, ha sido criticado recientemente, por lo que suponía de segregación radical de la clase trabajadora y de negación de su derecho a la ciudad. ¿Cree usted fundamentada esta crítica?

P.B.—Los núcleos satélites del Plan de 1942 están situados entre la ciudad administrativa y los polígonos industriales para albergar tanto a la población empleada en oficinas y servicios, como a la que vive del trabajo en fábricas. Por tanto, la interpretación de que los núcleos satélites corresponden a las masas obreras, al menos, en principio, no es correcta. Naturalmente, los trabajadores de la industria tienden a alojarse en las proximidades de su lugar de trabajo, y lo mismo ocurre con los empleados en oficinas: esto es inevitable y no se puede considerar que sea perjudicial. Lo que es deseable es que las zonas residenciales correspondientes a las masas obreras tengan un nivel ambiental y de servicios que se diferencien, cada vez menos, del propio de las clases medias, pero esta cuestión se sale de los límites propios de la acción urbanística.

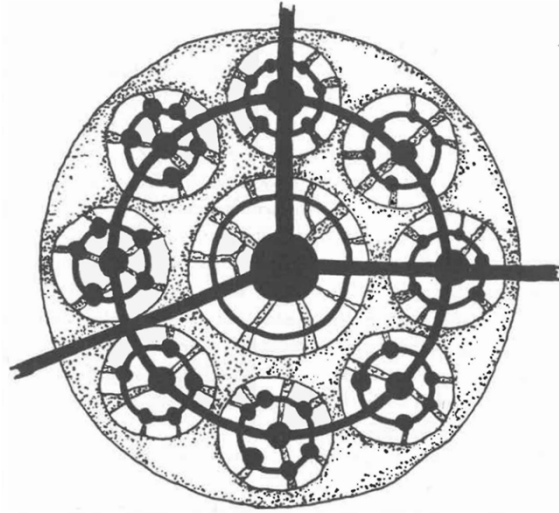
Bidagorri 1987an egindako elkarrizketa
Urbanismo COAM aldizkarian

Sateliteen tamaina bezain garrantzitsua da haien distantzia zentroarekiko

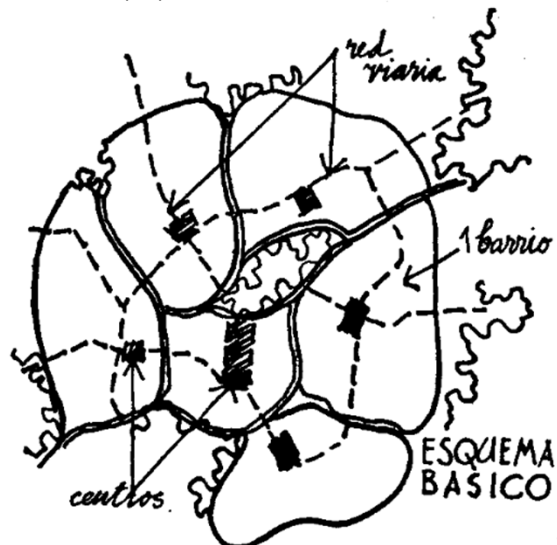
Urbano/eraikiaren eta berdegune handien azalera antzekoa,
proposamen oso ezberdinak.
Sven Markelius, 1956.

Beste proposamen batzuetan sateliteak urrun egin ordez, hiriarekin lotuago dauden auzo berrien bidez proposatzen dira: auzo horien batuketa da hiri osoa

Heinz Kullis, 1940: 50.000-100.000 hiri baterako eskema.

Beste proposamen batzuetan sateliteak urrun egin ordez, hiriarekin lotuago dauden auzo berrien bidez proposatzen dira: auzo horien batuketa da hiri osoa

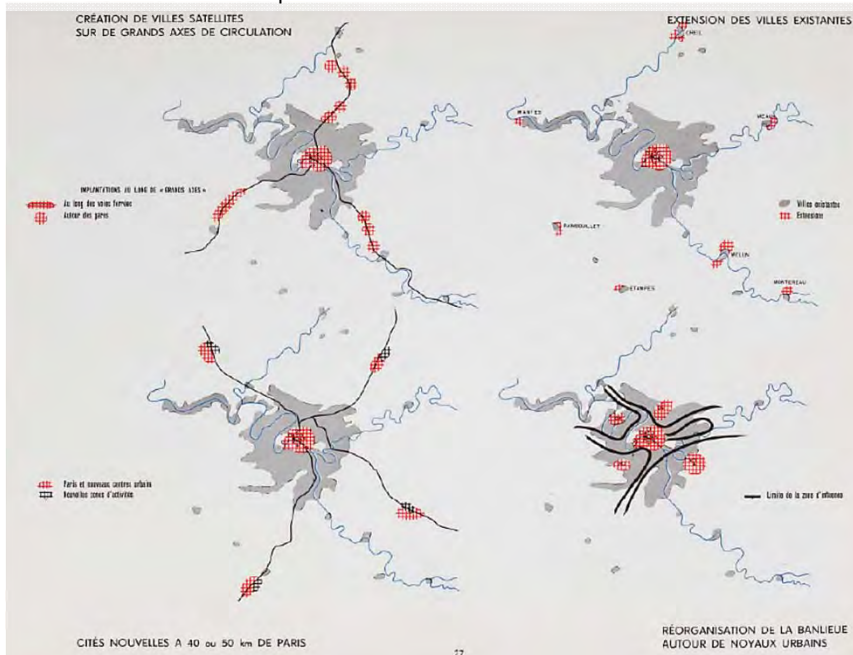
Bruselasko Hirigintza Aplikatuko Institutuan egindako eskemak, Gaston Bardeten klasean. Emilio Larrodera eta Manuel Romero, 1951.

Beste proposamen batzuetan sateliteak urrun egin ordez, hiriarekin lotuago dauden auzo berrien bidez proposatzen dira: auzo horien batuketa da hiri osoa

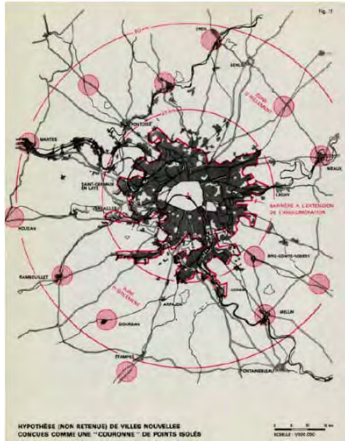
Harlow. Frederick Gibberd, 1947-1952.
1946ko New Towns Act legea aplikatzeko egin ziren lehen 10 hirietako bat.

Parisen ere planteatuko ziren sateliteak: Ville Nouvelles

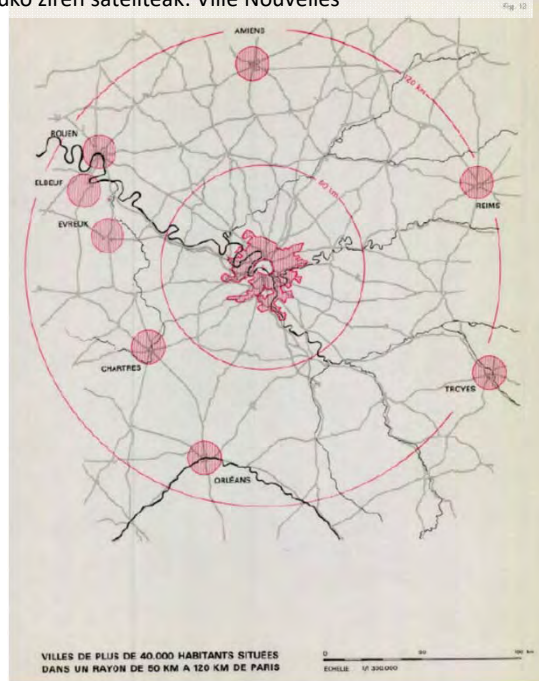

Sateliteetarako aukera ezberdinen azterketa. PADOG, 1960.

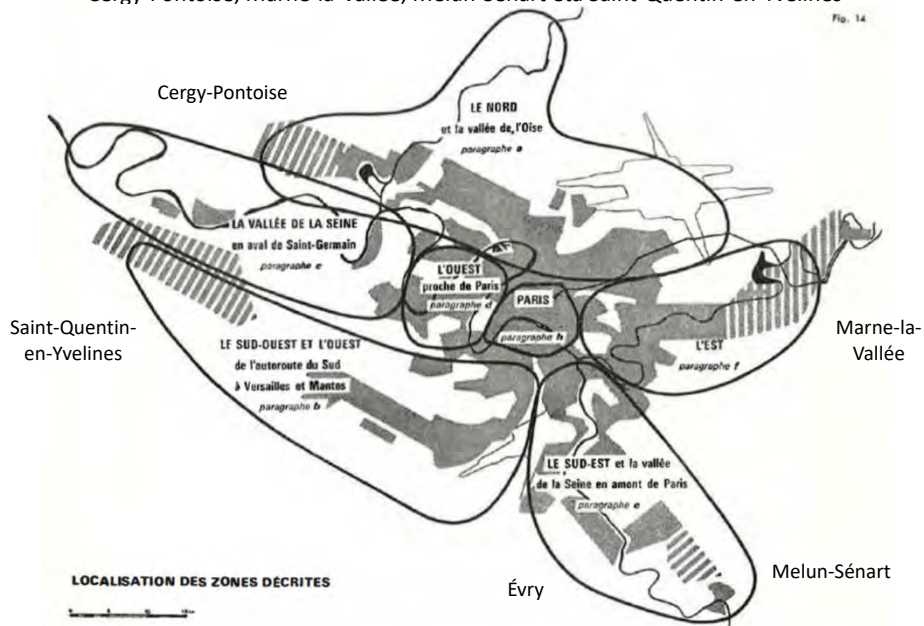
Parisen ere planteatuko ziren sateliteak: Ville Nouvelles

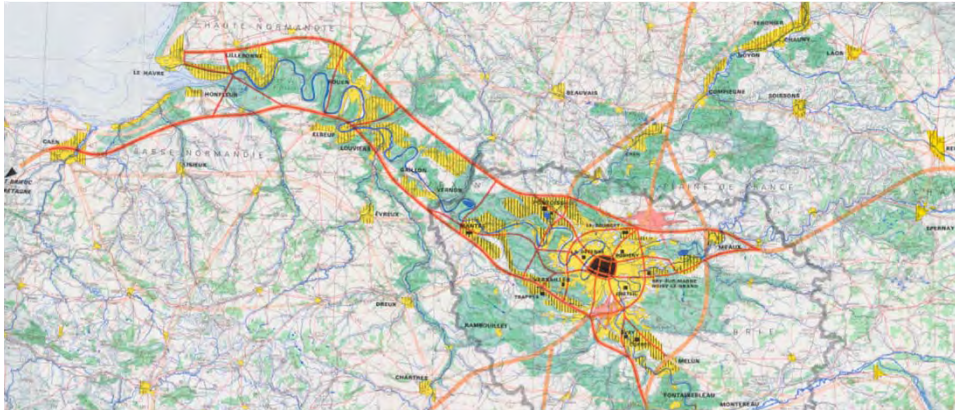
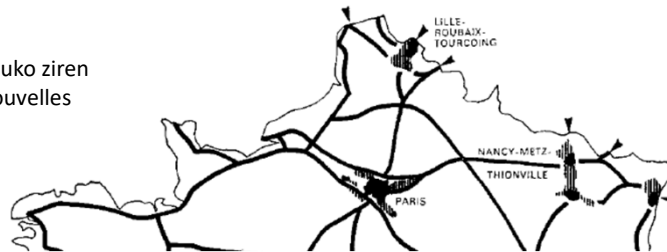
Londres Handiaren adibideari jarraikiz planteatutako 2 aukera: satelite gertuago eta urrunekin. Ez ziren gauzatu. SDAURP, 1965.

Parisen Londresen planteatutakoak baino hiriburutik gertuago planteatu ziren. Hasieran 8 izan behar ziren; azkenean 5 izan ziren, jada existitzen ziren herrien ingurukoak: Évry-Courcouronnes, Cergy-Pontoise, Marne-la-Vallée, Melun-Sénart eta Saint-Quentin-en-Yvelines

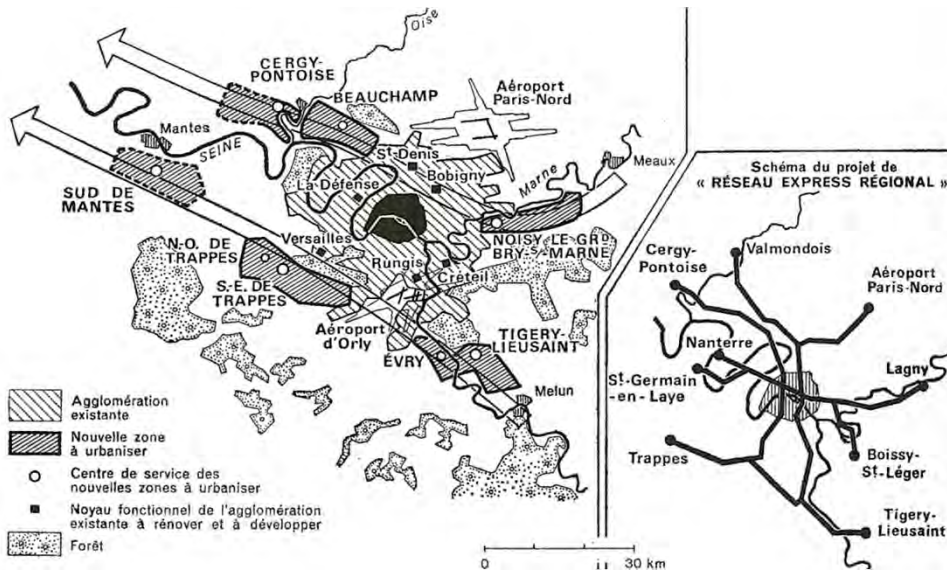

Parisen ere planteatuko ziren
sateliteak: Ville Nouvelles

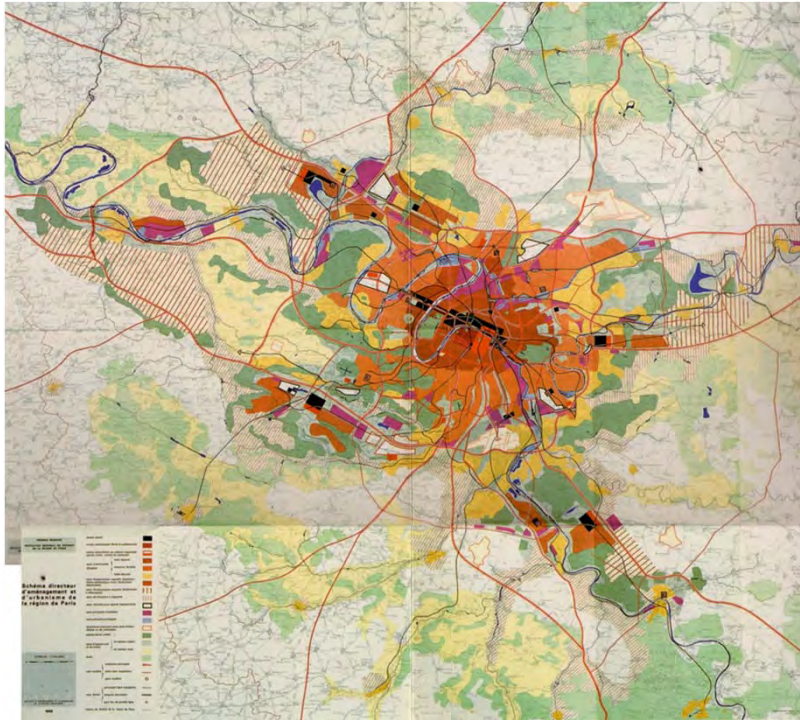

Azkenik, egiten da irakurketa bat, garraio-komunikazioan oso oinarrituta: ikusten da bi ardatz paralelo sortzen direla Parisetik itsasorantz, Sena ibaiaren bazterretan zehar. SDAURP, 1965.

Azkenean 5 Ville Nouvelles planteatu ziren, Parisetik gertu samar (20-30 km), 2 ardatz paralelotan, mugikortasun-ikuspegia hasieratik txertatuz (aldiriko tren-zerbitzuarekin)

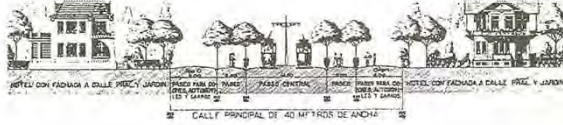
SDAURP, 1965.

Denborarekin, 5 ville nouvelle horiek eraiki dira. Gaur egun, Parisekin ia erabat lotuta daude.

SDAURP, 1965

Komunikazio-ardatzak hasieratik kontuan hartzea izan da beste indar-idea bat: hiria tranbia-sare batekin batera pentsa liteke

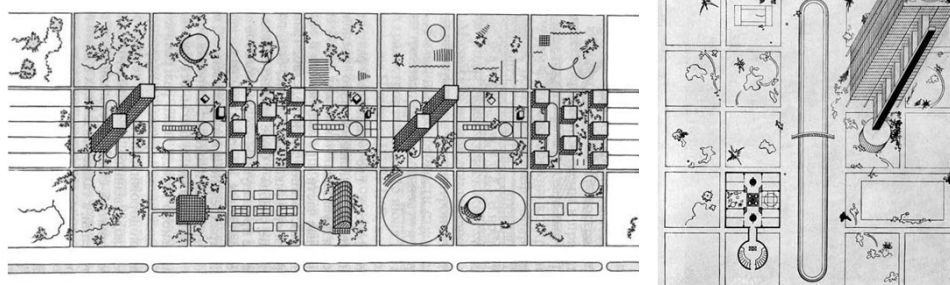

Madrilgo Hiri Lineala (Arturo Soria, 1885) da horren paradigma

Magnitogorsk hiri industrial berrirako lehiaketa. OSA (Ivan Leonidov eta beste batzuk), 1930.

Komunikazio-ardatzak edo korridoreak hasieratik kontuan hartzea izan da beste indar-idea bat (falka berdeen ideiarekin estuki lotuta egon daitekeena)

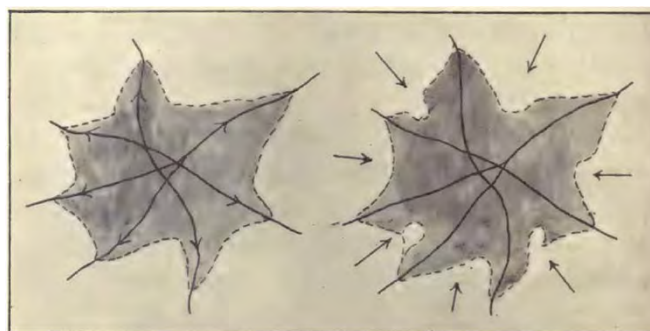
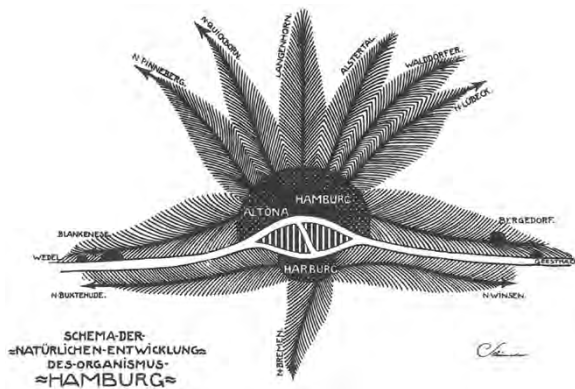

FIG. 20.—Town→Country : Country→Town.

it that these growing suburbs no longer grow together, as past ones have too much done. Towns must now cease to spread like expanding inkstains and grease-spots: one in true development, they will repeat the star-like opening of the flower, with green leaves set in alternation with its golden rays.

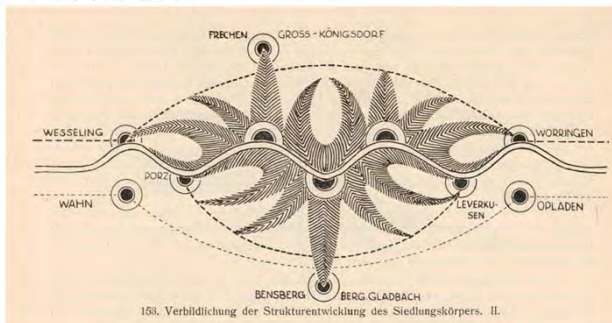
«Izar baten moduan irekitzen den lorea».

«Cities in evolution». Patrick Geddes, 1915.

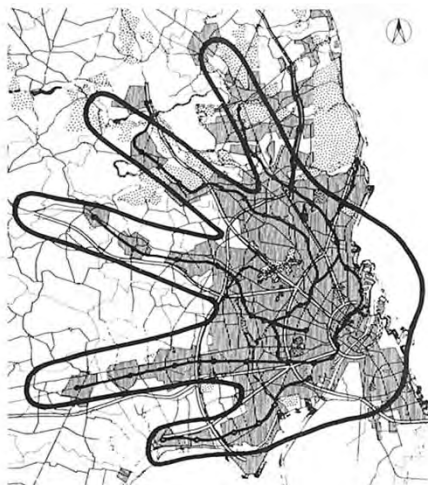
«Izar baten moduan irekitzen den lorea».
 (garraio-ardatzen edo korridoreen ideia eta falka berdeen ideia bateratzen dituen)

Hamburgorako plana.
 Fritz Schumacher, 1919.

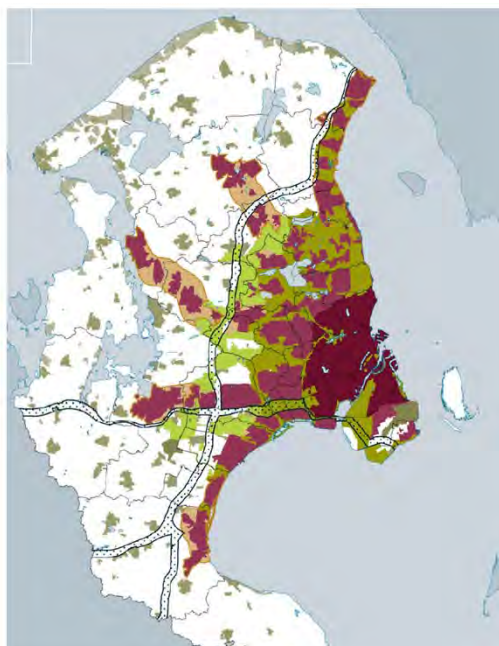

Koloniarako plana.
 Fritz Schumacher, 1923.

«Izar baten moduan irekitzen den lorea»... edo esku baten moduan
 (garraio-ardatzen edo korridoreen ideia eta falka berdeen ideia bateratzen dituen)

«Finger Plan», Kopenhage
 (Peter Bredsdorff et al, 1947)

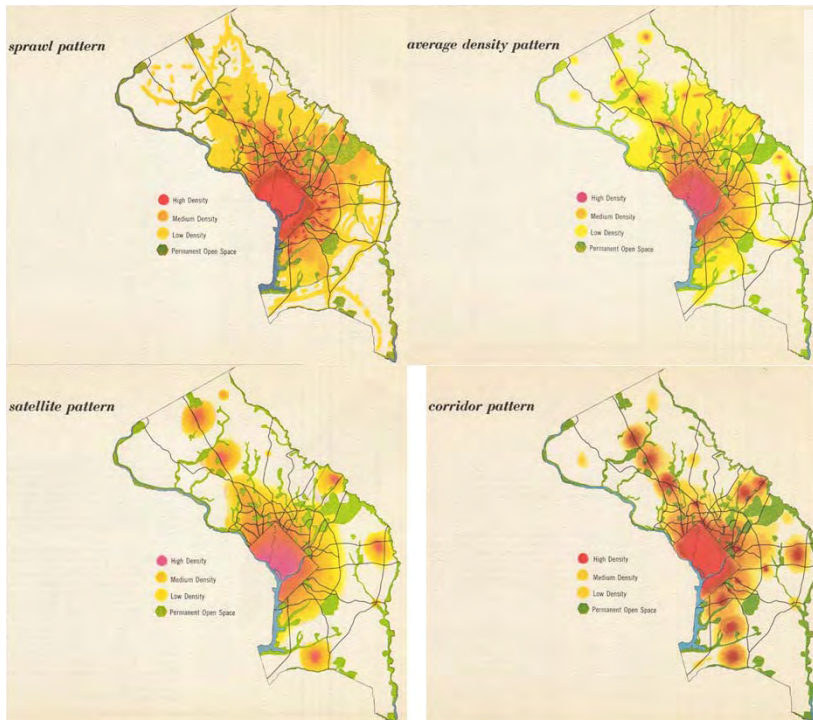

«Finger Plan», Kopenhage (2007)

«Izar baten moduan irekitzen den lorea»... edo esku baten moduan (garraio-ardatzan edo korridoreen ideia eta falka berdeen ideia bateratzen dituen)

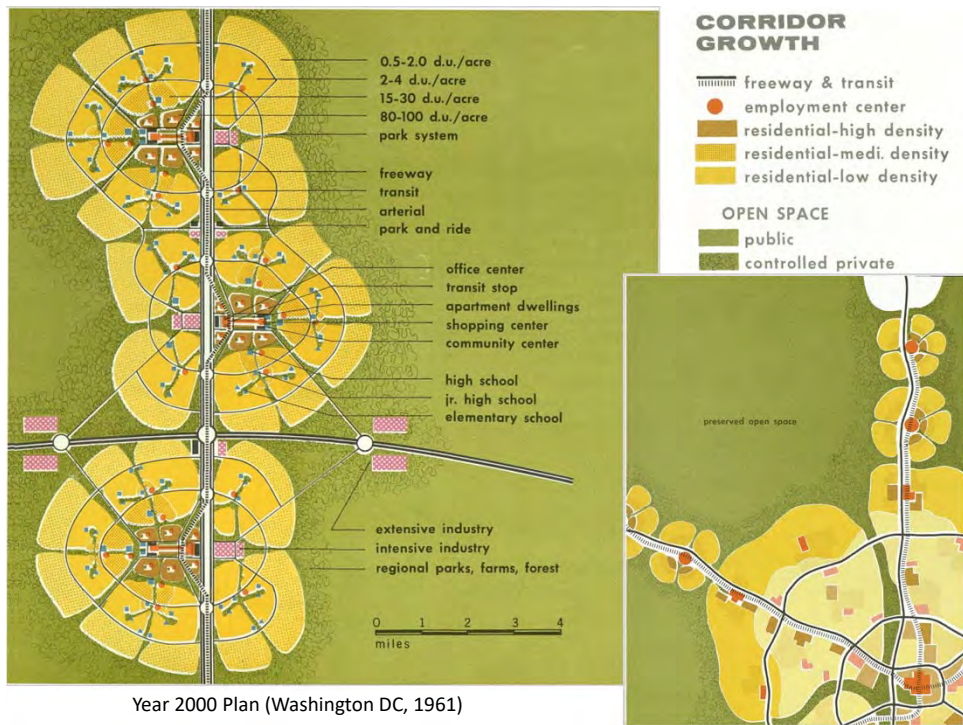

Year 2000 Plan (Washington DC, 1961)

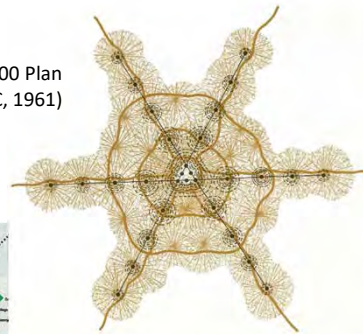
Korridoreak eta falkak, hazkunderako alternatiba hobereña gisa

«On Wedges and Corridors», Maryland-Washington Regional District (1964)

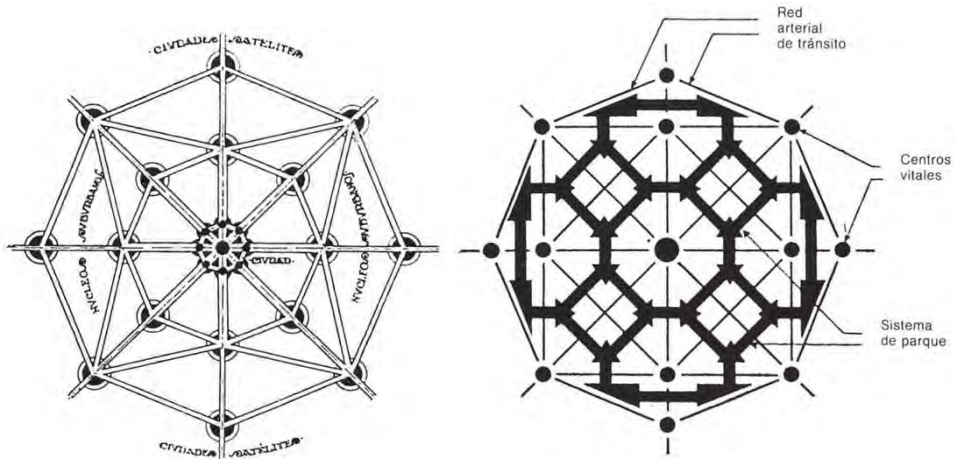

Korridoreetan garraio kolektiboa ezar daiteke

Year 2000 Plan (Washington DC, 1961)

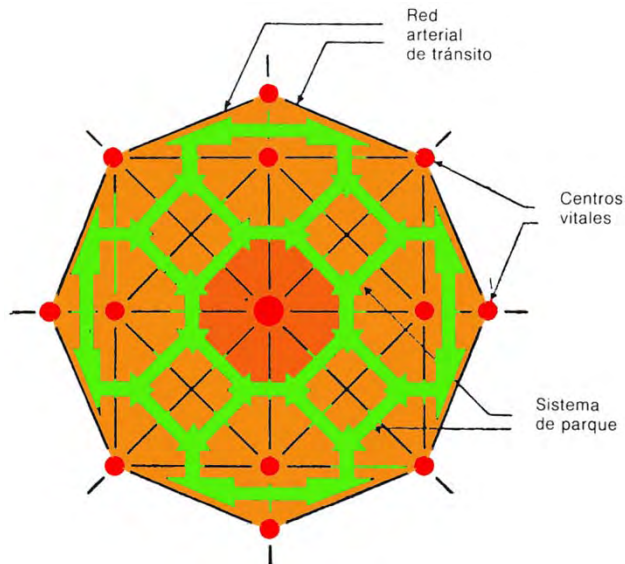
Azpiegitura berdea hiri osoa egituratzeko tresna gisa

«Etorkizuneko hiri handia»,
1932ko eskema

«Landa-hiri moderna», 1941eko
eskema

César Cort hirigilearen eskemak

César Cort hirigilearen eskema (Unai FdB-k margotua)

Buffalo, New York (1868-1896) eta Emerald Necklace, Boston, Massachusetts (1894) parke-sistemak.

Frederick Law Olmsted

